

Šifra kandidata:
A jelölt kódszáma:

Državni izpitni center

M 1 3 2 5 0 1 2 1 M

JESENSKI IZPITNI ROK
ŐSZI VIZSGAIDŐSZAK

GEOGRAFIJA FÖLDRAJZ

≡ Izipitna pola 1 ≡

1. feladatlap

Obča geografija – Regionalna geografija sveta in Evrope
Általános földrajz – A világ és Európa regionális földrajza

Četrtek, 29. avgust 2013 / 90 minut
2013. augusztus 29, csütörtök / 90 perc

*Dovoljeno gradivo in pripomočki: Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik. Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.
Izipitni poli je priložena barvna priloga.*

*Engedélyezett segédeszközök: a jelölt tolltollat vagy golyóstollat hoz magával. A jelölt egy értékelőlapot is kap.
A feladatlap egy színes mellékletet is tartalmaz.*

**SPLOŠNA MATURA
ÁLTALÁNOS ÉRETTSÉGI VIZSGA**

Navodila kandidatu so na naslednji strani.
A jelöltnek szóló útmutató a következő oldalon olvasható.

*Ta pola ima 20 strani, od tega 5 praznih. Barvna priloga ima 4 strani, od tega 1 prazno.
A feladatlap 20 oldalas, ebből 5 üres. A színes melléklet terjedelme 4 oldal, ebből 1 üres*

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na prvi strani in na ocenjevalni obrazec).

Izpitna pola vsebuje 27 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpišujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

ÚTMUTATÓ A JELŐLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót!

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg azt a felügyelő tanár nem engedélyezi!

Ragassa vagy írja be kódszámát a feladatlap első oldalának jobb felső sarkában levő keretbe és az értékelőlapra!

A feladatlap 27 feladatot tartalmaz. Összesen 50 pont érhető el. A feladatlapban a feladatok mellett feltüntettük az elérhető pontszámot is.

Válaszait tollal vagy golyóstollal írja a **feladatlap** erre kijelölt helyére! Válaszoljon mondat formájában, ne csak szavakkal vagy szó szerkezetekkel! Olvashatóan írjon! Ha tévedett, a leírtat húzza át, majd válaszát írja le újra! Az olvashatlan megoldásokat és a nem egyértelmű javításokat 0 ponttal értékeljük.

Bízzon önmagában és képességeiben! Eredményes munkát kívánunk!

Prazna stran
Üres oldal

OBRNITE LIST.
LAPOZZON!

Obča / Általános földrajz

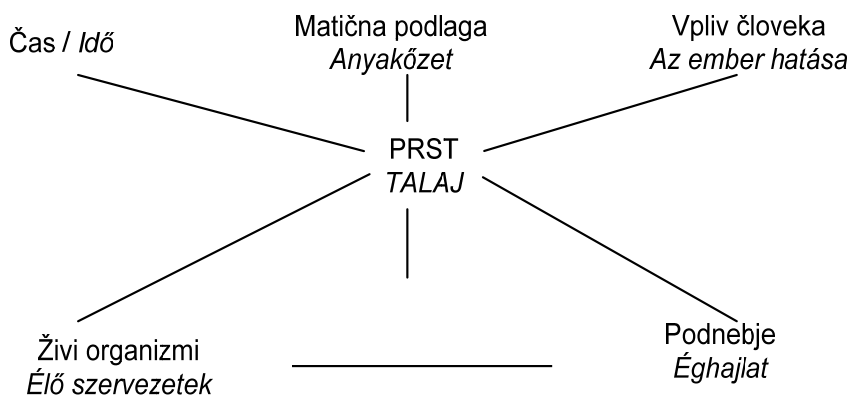
1. Pri analizi prsti ste ugotovili, da v njej močno prevladujejo peščen delci. Katero lastnost prsti ste ugotavljali?

A talajelemzésnél arra a megállapításra jutott, hogy a talajt nagy arányban homokrészecskék alkotják. A talaj mely tulajdonságáról van szó?

(1 točka/pont)

2. Na črto vpišite še en zelo pomemben pedogenetski dejavnik. Razložite pomen mikroorganizmov za razvoj prsti.

Írjon a vonalra még egy nagyon fontos talajképző tényezőt. Magyarázza meg a mikroorganizmusok jelentőségét a talaj fejlődésére.

Razlaga / Magyarázat: _____

(2 točki/pont)

3. Glede na sliko 1 v Prilogi k Izpitni poli 1 napišite, kaj označuje številka 1 in kaj številka 2.

Az 1. számú feladatlap mellékletének 1. sz. ábrája alapján írja le, mit jelöl az 1-es és 2-es szám.

1 _____

2 _____

(2 točki/pont)

4. Opišite, kaj je značilno za sestavni del prsti, ki je na sliki 1 v Prilogi k Izpitni poli 1 označen s številko 3.

Írja le, mi a jellemző a talajnak arra az összetevőjére, amelyet az 1. számú feladatlap mellékletének 1. sz. ábráján 3-as számmal jelöltünk.

(1 točka/pont)

5. Z ustreznim tipom prsti dopolnite preglednico, ki prikazuje povezanost med naravnim rastlinstvom in prsti po svetu.

Írja be a táblázatba azt a megfelelő talajtípust, amely a természetes növényzet és a talajok közti kapcsolatot ábrázolja.

Rastlinstvo / Növényzet	Tip prsti / Talajtípus
<p><i>Tundrsko rastlinstvo. Rastlinskih vrst je malo, prevladujejo mahovi, lišaji in pritlikavi grmi. Tundranövényzet. Kevés a növényfajta, mohák zuzmók és törpecserjék az uralkodók.</i></p>	<p><i>Tundrska prst / Tundratalaj</i></p>
<p>Stepsko rastlinstvo. Visokotravna in nizkotravna stepa, naravno stepo je pretežno zamenjala kulturna stepa. Sztyepp-növényzet. Magas fűű és alacsony fűű sztyepp, a természetes növényzetet többnyire kultúrsztyepp váltotta fel.</p>	
<p>Listnati gozd. Visoka drevesa, listopadna, pogosta sta bukev in hrast. Lombhullató erdő. Magas fák, lombhullatók, elterjedtek a bükk- és a tölgyfa.</p>	

(2 točki/pont)

6. Najpomembnejša lastnost prsti je rodovitnost, na katero lahko bistveno vpliva človek. Pojasnite, kako jo lahko z namakanjem poslabša in kako jo z gradnjo kulturnih teras izboljša.

A talaj legfontosabb tulajdonsága a termékenység, amelyet az ember lényegesen befolyásolhat. Magyarázza meg, hogyan ronthatja ezt a tulajdonságot öntözéssel, és hogyan javíthatja kultúrteraszok építésével.

Pojasnitev za namakanje / *Magyarázat az öntözésre:* _____

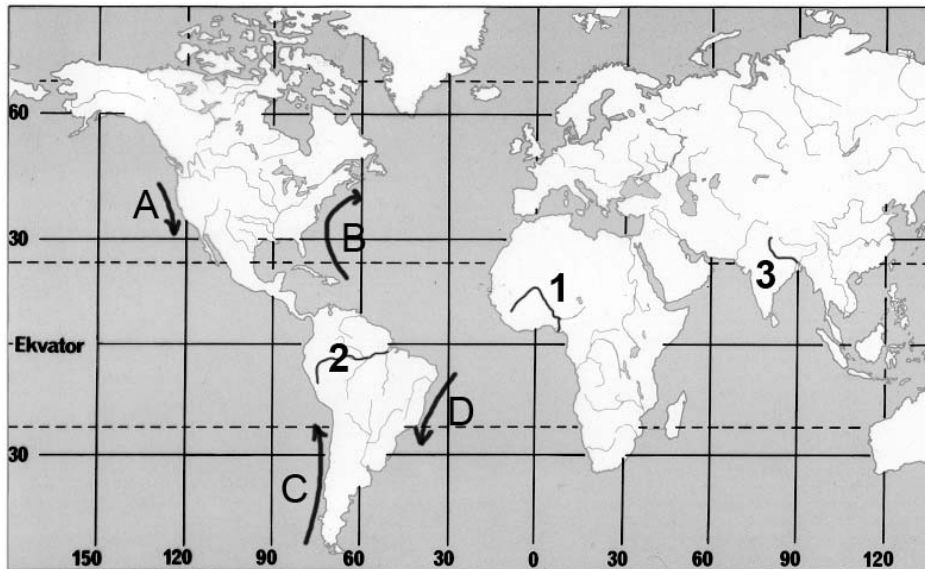
Pojasnitev za kulturne terase / *Magyarázat a kultúrteraszokra:* _____

(2 točki/pont)

Svet 1 / A világ 1

7. Imenujte reke, ki so na sliki 1 označene s številkami 1, 2 in 3.

Nevezze meg az 1. sz. képen 1, 2 és 3-as számokkal jelölt folyókat.

Slika 1 / 1. sz. kép

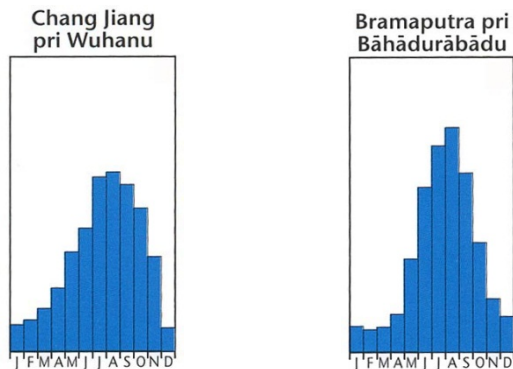
(Vir: http://www.facka.si/osebne-strani/ucitelji/mosbruker/neme_karte.htm. Pridobljeno: 7. 10. 2011.)

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____

(2 točki/pont)

8. Sliki 2 in 3 prikazujeta rečni režim Modre reke (Chang Jiang) in Bramaputre. Opišite dva vzroka za višek vodostaja omenjenih rek.

A 2. és 3. sz. képek a Kék-folyó (Chang Jiang) és a Brahmaputra vízjárását ábrázolják. Írjon le két okot az említett folyók nagyvízére.

Slika 2 / 2. sz. kép

Slika 3 / 3. sz. kép

(Vir slik: Senegačnik, J., 2004: Geografija za 2. letnik gimnazij, str 16. Modrijan. Ljubljana)

1 _____

2 _____

(2 točki/pont)

9. Obkrožite DA, če je trditev pravilna, oziroma NE, če je napačna.

Karikázza be az IGEN szót, ha az állítás igaz, illetve a NEM szót, ha az helytelen.

Afriške reke imajo velik hidroenergetski potencial.

DA NE

Az afrikai folyók nagy hidroenergetikai potenciállal rendelkeznek.

IGEN NEM

Po večini afriških rek je mogoče pluti z morja v notranjost celine.

DA NE

Az afrikai folyók többségén lehetséges a hajózás a kontinens belsejébe.

IGEN NEM

Reko Kongo največ uporabljajo za namakanje.

DA NE

A Kongó folyót főleg öntözésre használják.

IGEN NEM

V Jezerskem višavju prevladujejo tektonska jezera.

DA NE

A Kelet-afrikai-fennsíkön főleg tektonikus tavak vannak.

IGEN NEM

(2 točki/pont)

10. Napišite dve različni značilnosti najpomembnejšega vira pitne vode v notranjosti Avstralije.

Írja le az Ausztrália belterületén levő legfontosabb ívóvízforrás két különböző jellegzetességét.

1 _____

2 _____

(2 točki/pont)

11. Na sliki 1 v nalogi 7 so s črkami A, B, C in D označeni nekateri morski tokovi, ki oblivajo Severno in Južno Ameriko. Izpišite črki dveh morskih tokov, ki podobno vplivata na podnebje posamezne celine, in ta vpliv opišite.

A 7. sz. feladat 1. sz. képén A, B, C és D betűkkel néhány olyan tengeri áramlást jelöltünk, amelyek Észak- és Dél-Amerika partjait mossák. Írja ki annak a két tengeri áramlásnak a betűjelét, amelyek hasonlóan befolyásolják az egyes földrész éghajlatát, majd írja is le ezt a hatást.

Črki / Betűk: _____

Opis vpliva / A hatás leírása: _____

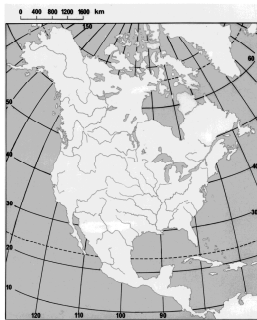
(2 točki/pont)

Svet 2 / A világ 2

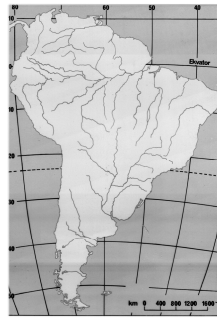
12. S črkami A, B in C so označene nekdanje kolonialne velesile. Nad sliko vsake celine vpišite črko tiste države, ki je imela na tej celini največ kolonij.

A, B és C betűvel valamikori gyarmatosító nagyhatalmakat jelöltünk. Mindegyik földrész fölé írja annak az országnak a betűjelét, amelyiknek a legtöbb gyarmata volt az egyes kontinensen.

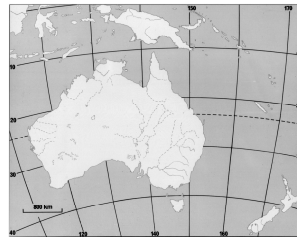
- A Francija / Franciaország
 B Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske
 Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága
 C Španija / Spanyolország

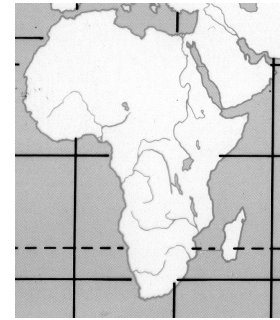
Slika 4 / 4. sz. kép

Slika 5 / 5. sz. kép

Slika 6 / 6. sz. kép

Slika 7 / 7. sz. kép

(Vir slik: http://www.facka.si/osebne-strani/ucitelji/mosbrucker/neme_karte.htm. Pridobljeno: 7. 10. 2011.)

(2 točki/pont)

13. Opišite dva različna pozitivna vpliva kolonializma (razen dobička) na afriško gospodarstvo.
 Írja le a gyarmatosítás két különböző pozitív hatását (a nyereségen kívül) az afrikai gazdaságra.

1 _____

2 _____

(2 točki/pont)

14. Razložite pojem neokolonializem.

Magyarázza meg a neokolonializmus fogalmát.

(1 točka/pont)

15. Na sliki 2 v Prilogi k Izpitni poli 1 so s črkami A, B in C označene tri države. Razložite vzrok za prevlado najštevilčnejše rasne skupine v Haitiju, Peruju in Argentini.

Az 1. sz. feladatlap mellékletének 2. sz. képén A, B és C betűvel három országot jelöltünk. Magyarázza meg a legnagyobb számú fajcsoportok elterjedtségét Haitin, Peruban és Argentínában.

A (Haiti): _____

B (Peru): _____

C (Argentina / Argentína): _____

(3 točke/pont)

16. Z opisom vzroka in posledice pojasnite poguben vpliv kolonizatorjev na življenje avtohtonega prebivalstva v nekdanjih kolonijah.

Ok-okozati leírással ismertesse a gyarmatosítók pusztító hatását az őshonos lakosság életére a volt gyarmatokon.

(2 točki/pont)

Evropa 1 / Európa 1

17. Črke A, B in C na sliki 8 označujejo polotok, gorovje (sredogorje) in nižino. K črkam napišite njihova imena.

A 8. sz. képen az A, B és C betűk egy félszigetet, egy hegységet (középhegységet) és egy alföldet jelölnek. Írja a betűkhöz az odaillő nevet.

Slika 8 / 8. sz. kép

(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 2006: Evropa. Geografija za 2. in 3. letnik gimnazij. Delovni zvezek, str. 54. Modrijan. Ljubljana)

A (polotok / félsziget): _____

B (gorovje / hegység): _____

C (nižina / alföld): _____

(2 točki/pont)

18. Imenujte orogenezo, s katero so nastala najstarejša gorovja v Evropi.

Nevezze meg azt a gyűrődést, amellyel Európa legősibb hegységei keletkeztek.

(1 točka/pont)

19. Pred trditev o Vzhodnoevropskem nižavju napišite DA, če je trditev pravilna, in NE, če je napačna.

A Kelet-európai-síkságról szóló állításnál karikázza be az IGEN szót, ha az állítás igaz, illetve a NEM szót, ha az helytelen.

_____ Prevladuje rahlo valovito površje.
Enyhén lankás felszín az uralkodó.

_____ Predkambrijske kamnine so prekríte z mlajšimi sedimenti.
A prekambriumi kőzeteket fiatal üledékek borítják.

_____ Nižavje je bilo v terciarju ledeniško preoblikovano.
A síkságot a harmadidőszakban jég alakította át.

(2 točki/pont)

20. Opišite tri zaporedne faze pri nastajanju polderja s kmetijskimi zemljišči, kakor ga prikazuje slika 3 v Prilogi k Izpitni poli 1.

Az 1. sz. feladatlap mellékletének 3. sz. képén bemutatott ábra alapján írja le a polderek mezőgazdasági földterületekkel való keletkezésének három egymást követő szakaszát.

Prva faza / *Első szakasz:* _____

Druga faza / *Második szakasz:* _____

Tretja faza / *Harmadik szakasz:* _____

(2 točki/pont)

21. Imenujte tipa obal, ki sta na sliki 4 v Prilogi k Izpitni poli 1 označena s črkama A in B. Pojasnite primernost obale tipa B za pristaniško dejavnost.

Nevezze meg az 1. sz. feladatlap mellékletének 4. sz. képén az A és B betűvel jelölt parttípusokat. Magyarázza meg a B típusú tengerpart alkalmasságát a kikötői tevékenységre.

Tip obale A / A típusú part: _____

Tip obale B / B típusú part: _____

Ovrednotenje / Értékelés: _____

(3 točke/pont)

Evropa 2 / Európa 2

22. Od predlaganih pojmov napišite tistega, ki smiselno dopolnjuje posamezno poved.

A megadott fogalmak közül írja le azt, amelyik értelemszerűen kiegészíti az adott mondatot.

V obdobju socializma je bila najpomembnejša surovina industrijskega razvoja Vzhodne Evrope _____ (železova ruda / nafta).

A szocializmus korszakában Kelet-Európa ipari fejlődésének legfontosabb nyersanyaga a _____ (vasérc / kőolaj) volt.

Tedaj so načrtno razvijali _____
(industrijo široke potrošnje / težko industrijo).

*Ekkor tervszerűen fejlesztették a _____
(mindennapi fogyasztási cikkek ipara / nehézipar)*

V izvozu Rusije danes predstavljata največji delež zemeljski plin in _____
(pšenica / nafta).

*Oroszország exportjában ma a legnagyobb részarányt a földgáz és a _____
(búza / kőolaj) teszi ki.*

(2 točki/pont)

23. Opišite dve značilnosti industrije v nekdanji Vzhodni Nemčiji, zaradi katerih so po združitvi obeh Nemčij zaprli več od polovice vseh industrijskih obratov.

Írja le a volt Kelet-Németország iparának két jellegzetességét, ami miatt a két Németország egyesítését követően az ipari üzemek több mint felét bezárták.

1 _____

2 _____

(2 točki/pont)

24. Slika 5 v Prilogi k Izpitni poli 1 prikazuje industrijska območja visoke tehnologije in stara industrijska območja v Veliki Britaniji. Napišite vrsto industrijskih območij, ki jih prikazuje številka 1, in opišite razmestitveni dejavnik za razvoj industrije na območjih, ki jih prikazuje številka 2.

Az 1. sz. feladatlap mellékletének 5. sz. képén a csúcstechnológia és a régi iparkörzetek térségeit ábrázoltuk Nagy-Britanniában. Írja le az 1. számmal jelölt iparvidék fajtáját, majd ismertesse azt az ipartelepítő tényezőt, amely a 2. számmal jelölt iparvidék iparának fejlődését befolyásolta.

Vrsta / Fajta: _____

Opis / Leírás: _____

(2 točki/pont)

25. Napišite najpomembnejši alternativni energijski vir na Islandiji in opišite dva različna načina uporabe tega energijskega vira v tej državi.

Írja le Izland legfontosabb alternatív energiaforrásának nevét, és ismertesse ennek az energiaforrásnak két különböző felhasználási módját Izlandon.

Alternativni energijski vir / Alternatív energiaforrás: _____

Način uporabe / Felhasználási mód:

1 _____

2 _____

(2 točki/pont)

26. Imenujte severnoevropsko državo, ki ima podobno oskrbo z električno energijo, kakršna je v jugovzhodni Franciji.

Nevezze meg azt az észak-európai országot, amelynek hasonló a villamosenergia-ellátása, mint amilyen Délkelet-Franciaorszáé.

Država / Ország: _____

(1 točka/pont)

27. Razložite, zakaj v proizvodnji električne energije Francije in Švedske prevladuje jedrska energija. *Magyarázza meg, miért uralkodó Franciaország és Svédország villamosenergia-termelésében a nukleáris energia.*

Razlaga / Magyarázat: _____

(1 točka/pont)

Prazna stran
Üres oldal

Prazna stran
Üres oldal

Prazna stran
Üres oldal

Prazna stran
Üres oldal